

## الهیات محیط زیست در گفت‌وگو با سیدمصطفی محقق داماد

# فساد، رشوه زلزله



سرمقاله

### بلایای طبیعی و گناهان ما!

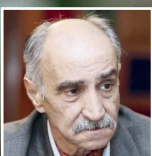
امروزه مشکلات زیست محیطی گریبان ملت و دولت ما را گرفته و هر آن عرصه را بر مساتنگ‌تر می‌کنند. یکی از سوالاتی که ممکن است در این راستا به ذهن انسان خطور کند این است که:



سیدمصطفی حقیقت

محیط زیست با دین و فقه چه نسبتی دارد؟ آیا علت زلزله و خشکسالی و مانند آن می‌تواند گناهان ما - از جمله ظلم در حق یکدیگر و مساله بی‌حجابی - باشد؟ ما از سوی دین، به حفظ محیط زیست ترغیب شده‌ایم. به‌طور مثال، متون اسلامی از قطع درختان و از بین بردن مزارع و گیاهان و آتش زدن آنها نهی و کسالتی که درختان را نابود کنند، به عذاب الهی تهدید کرده است. امام علی (ع) در ابتدای خلافت تکلیف خود را با این مساله روشن کرد: همه شما در مقابل زمین‌ها و حیوانات «مسئولیت» دارید...

ادامه در صفحه ۱۴



تالاب انزلی



آشغال دانی

نسخه غیر ایدئولوژیک  
راهبر دوش دوم

علیرضا میریوسفی - ۵  
اسماعیل کهرم - ۷



هدایا بر مبنای به‌جرات سیاسی

از اعتراض‌ها برای تسویه حساب استفاده نکنید

۱۴ و ۷ | دانیال شایگان / اعتماد

اندیشه

### در مکتب طبیعت

شاید دو دهه پیش و دهه‌های پیش‌تر از آن، امثال و اقربان من تصور نمی‌کردیم که مسائلی مهم‌تر از سیاست و ایدئولوژی وجود دارد که ممکن است بنیاد حیات ما، و اساس ملت و کشورمان را دستخوش تحول و تغییری عظیم نماید و به عبارت بهتر درگیر مخاطرات بنیادین قرار دهد. زمانی کارل مارکس گفته بود که تاریخ بشر از یک نظام اشتراک بدوی، به اسم کمون اولیه آغاز شده و در سیر و حرکتی ناگزیر از مراحل عبور می‌کند تا مجدداً به تجربه‌های تازه در یک کمون یا جامعه اشتراکی تازه برسد. اما البته این نظام یا کمون نهایی، بسیار پیچیده و متعالی است؛ تاج و عصاره سوسیالیسم و جامعه آرمانی بشر است... از مدعیان مارکس نمی‌دانم چه چیزهایی را می‌توان پذیرفت یا هنوز به کار و اندیشه گرفت! اما یک قیاس معکوس به ذهنم آمد که گویای دایره (یا به قول مارکسیست‌ها: دیالکتیک تاریخ، نه از جامعه اشتراکی اولیه به جامعه اشتراکی و اسپین، که از جیره‌بندی و تقسیمات آب در صدر تاریخ آغاز شده و با جنگ بر سر منابع و جیره‌بندی آب شیرین در تاریخ پند، این حلقه بسته خواهد شد؛ بر نخستین دولت‌ها و نظامات مدیریت اجتماعی در کنار نهرها و با تقسیم اشتیاقات آب مورد نیاز برای کشاورزی و مصارف انسانی شکل گرفت و در تاریخ جوانه زد. سپس اختیارات و اقتدارات و قشون و قدرت بدان افزوده شد و فر مانروایی و حکومت از دل این زیستگاه‌های متمرکز کشاورزی و یکجانشینی‌ها به عرصه وجود نهاد. اما جنگ آب و مبارزه برای این منبع حیاتی به عنوان موضوع نزاع‌های آینده، این تحلیل و گمانه‌زنی را بر برخی از زنده‌ترین فئودالیست‌ها و جامعه‌شناسان و محققان منابع طبیعی تأیید کرده و خردمندان بسیاری در باره آن هشدار داده‌اند. بنابراین این احتمال تر از آن است که نادیده گرفته یا به کلی کنار گذاشته شود. حتی اضافه می‌کنم که خطری است مهلک که کمون هم تمام شئون حیات ما را تهدید می‌کند. بنابراین لازم است هم نهادهای دولتی با تمام قوا به میدان آیند و هر برنامه و طرحی را بر اساس اولویت آب و همین مسائل زیست‌محیطی ارائه یا طراحی کنند. نهادهای و محافل منسی و مردمی نیز برای حفظ دارایی و رفیق طبیعت و محیط زیست ایران باید از هیچ کار و ایثاری دریغ نکنند. اگر قرار بر صراحت باشد باید بگویم پای بود و نبود سرزمین در میان است.

یکی از مهم‌ترین جهات این تلاش و همت در آموزش و آگاه‌سازی مردم در گستره‌ای ملی مستتر است. دانایان و روشنفکران، استادان و متخصصان، مدیران و کوشندگان حوزه محیط زیست باید صدای خود را به گوش همگان برسانند. این پدیده دووجه دارد: دلسلی و ایجابی. در وجه دلسلی باید از تخریب و نابودی بیشتر جلوگیری کرد و در وجه ایجابی باید به احیای زمین‌ها و منابع موات و آسیب‌دیده اهتمام کرد. برای این کار قانون، ادامه در صفحه فقه، حقوق، سنت‌ها و مناسبات ایرانی و اسلامی باید به کار گرفته شود و در به کارگیری آنها نیز می‌باید تعجیل کرد. اما وجه همت فقیهان که در مرز حقوق و شریعت فتواداده و کلام و مقام‌ناقدی در جامعه‌ما در انداز اهمیت مضاعف برخوردار است.



سیدمسعود رضوی فقیه

سیاست - ۲

### وظایف دولت در برابر مردم

این تجمعات و اعتراضات را از چند منظر می‌توان بررسی کرد. به‌هر حال در سطح جامعه در مورد مسائل اقتصادی و معیشتی نارضایتی‌هایی وجود دارد. به ویژه اینکه صندوق‌های اعتباری اخیراً تسویه‌های مردم را گرفته‌اند و ناتوان از ادای دین‌شان هستند. همچنین دیگر زمینه‌هایی هم بود که مشکلات معیشتی مردم را افزایش داد. مسلمانان این واقعیت در جامعه است و می‌توانند منشأ نارضایتی‌هایی شود. سابقه جامعه ایران نشان نمی‌دهد که مردم بخواهند مطالبات خود را از راه‌های غیر منطقی دنبال کنند. در این تحولات اخیر اتفاقاتی افتاد که نمی‌توان آنها را به راحتی اعتراضات مردمی نامید. برخی شعارها و اعلام مواضع به خوبی مشخص می‌کند پشت آن دست‌هایی است. در ادامه عملیات روانی و عملیات گسترده‌ای که در جامعه برای زمین‌گیر کردن دولت و ایجاد مشکل در جامعه بر برخی جریان‌ها در اتفاقات اخیر دست دارند. آنها ساماندهی‌های اولیه‌ای را انجام دادند. در کنار آن برخی مردم معترض هم آمدند و کسالتی که منتظر فرصت بودند که به این صحنه‌ها ورود کنند، نیز وارد شدند. تندرورها وارد بازی خطرناکی به خاطر اهداف ضد دولت و ضد ملی خود شدند. ممکن است شروع این بازی خطرناک را آنها مدیریت کنند اما مدیریت وسط و پایان این ماجرا به دست آنها نیست. این مساله باید مورد توجه قرار گیرد. این مساله به این معنا نیست که مردم حق اعتراض ندارند. مردم می‌توانند اعتراض کنند. حاکمیت به همه باید اجازه دهد که در چارچوب قانون اعتراضات خود را انجام دهند. در هشت سال دولت‌های نهم و دهم که اوج نارضایتی‌های اقتصادی و تورم بود و اختلاس‌های بزرگی در آن دوران اتفاق افتاد اجازه اعتراض وجود نداشت. در این دوران که تخم‌مرغ گران شده و اتفاقات مودی بوده است، برخی می‌خواهند سوءاستفاده کنند و به اعتراضات دامن بزنند. در این شرایط دولت باید چند کار ضروری انجام دهد. همانطور که اعلام کرده جدی‌تر به مشکلات مردم رسیدگی کند و به هیچ‌وجه حرکت‌هایی را که می‌تواند دامن به نارضایتی بزند مرتکب نشود. بالاخره ر بیس جمهور و دولتمردان باید حرف‌های دلسوزان جامعه و صاحب‌نظران را گوش دهند. در گذشته بارها به آقای روحانی تذکراتی داده شد. راجع به نقطه‌ضعف‌های دولت همچون پیش‌بینی، انتخاب استانداران، نحوه بودجه‌ریزی، مسائل اقتصادی و تیم رسانه‌ای دولت تذکراتی داده شد اما متأسفانه کمتر مورد توجه قرار گرفت. اگر دولت توجه می‌کرد، امروز وضعیت بهتری داشتیم. دولتمردان باید بیشتر به حرف دلسوزان توجه کنند. وظیفه دولت است که برای جامعه تبیین و تفکیک کند که چه ادامه در صفحه کارهایی انجام شده است. دولت باید حقایقی را برای جامعه بازگو و عملیات روانی تندرورها را بیشتر برای مردم تشریح کند. دولت نباید منفعل باشد. بگویند چه اتفاقاتی در پشت صحنه افتاده است.



مرتضی مبلغ

سیاست - ۱

### کلید معمای تظاهرات اخیر

اصولگرایان جوان‌تر که پرچم اقتصاد از اصولگرایان سنتی را برداشته‌اند، یک ویژگی مهم دارند؛ بی‌پروا و بسیار ریسک‌پذیر هستند. نقطه اوج این بی‌پروایی در شخص احمدی‌نژاد است ولی سایر آنان نیز به در جاتی ریسک‌پذیر و بی‌پروا هستند و این بر خلاف اصولگرایان سنتی است که به معنای دقیق کلمه محافظه‌کار نیز هستند. ویژگی دیگر اصولگرایان جدید و جوان حریص بودن آنان به قدرت است. علت نیز روشن است، آنان در دامن قدرت چشم به جهان سیاست باز کردند و زندگی در بیرون از قدرت را بر نمی‌تابند. این دو ویژگی نه فقط برای خودشان، بلکه برای جامعه نیز کشنده و ویرانگر است. بهترین مصداق این ادعا رفتارهای احمدی‌نژاد است و اکنون نیز در جریان حمایت صریح و آشکار آنان از اعتراضات توده‌ای در شهرهای گوناگون کشور است. حتی اگر مدعی نشویم که حوصله فکر کردن نسبت به آینده‌ای فراتر از پیش‌روا از آنان سلب می‌کند. با سادگی هر چه تمام‌تر گمان می‌کنند که این اعتراضات فقط منحصر به مشکل معیشت مردم است و با سادگی بیشتر گمان می‌کنند که مردم برای حل مشکل معیشت به آنان روی می‌آورند و هیچگاه زحمت این را به خود نمی‌دهند که یک بار دیگر کارنامه اقتصادی‌های بزرگ خود را در دوره ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۲ مرور کنند که بنا بر واقعیت‌ها، هنگامی که رفت، دولت و جامعه‌های فاسد، بار شد ۲۴ برابر بر ارزش‌ها نسبت به زمان ورود و رشد اشتغال کمتر از نیم درصد در سال از خود به‌جا گذاشت که فقر و فلاکت نتیجه طبیعی سیاست‌های آن دولت بود.

ولی مشکل اصلی تحلیل آنان این است که برخلاف واقعیت‌های موجود می‌گویند که مسائل معیشتی را از امور سیاسی، فرهنگی، مذهبی جدا کنند. در حالی که اندکی آشنایی با ایران نشان می‌دهد که مشکل ما تفکیک‌ناپذیری این امور از یکدیگر است. آنان خیلی ساده‌انگانه گمان می‌کنند که مردم می‌توانند برای مطالبات اقتصادی به صورت خودجوش اعتراض کنند و ولی حق ندارند در اعتراضات شعارهای سیاسی دهند. در حالی که در ایران اینها هر دو، دوری یک‌سکه هستند. اعتراضات نسبت به وضع معیشت آغاز می‌شود تا کسی مانع اعتراضات نشود، ولی هنگامی که این موتور روشن شد، سریع‌تر از آنچه فکر می‌کنید به حوزه‌های دیگر کشیده می‌شود، حتی اگر در قم و مشهد باشد!

به علاوه این رفتارها سواکردنی نیست و به قول معروف در هم است. بر چه اساسی می‌توان اعتراض به وضعیت معیشت یا بیکاری را مشروع دانست ولی اعتراض به ادامه در صفحه امور دیگر از جمله سیاست را نامشروع دانست؟ بر اساس کدام دلیل قابل قبول گفته می‌شود که افرادی که شعارهای تند می‌دهند نفوذی هستند و سایرین مردم عادی و معمولی هستند؟



مجتبی حسینی

نگاه روز

### صدای مردم و آسیب‌شناسی انقلاب

در روزهای اخیر تعدادی از مردم شهرهای مختلف نسبت به مسائل اقتصادی و معیشتی اقدام به اعتراض کرده‌اند. اعتراض مردم حق آنان است. هر چند ستون پنجم شبکه‌های ضد انقلاب شعارهای ساختار شکنانه‌ای را با پوشش مردم سر دادند که البته با همراهی معترضان همراه نشد. اما به واقع پرسش اصلی این است که چه اتفاقی افتاده تا در آستانه چهل سالگی انقلاب، آستانه تحمل شهروندان پایین آمده است؟ چرا باید تعدادی از همین مردمی که با جان و دل در انقلاب و دفاع مقدس و همه بزنگاه‌های مهم و حیاتی مسوولیت و تکلیف خود را در قبال انقلاب و نظام‌شان انجام داده‌اند، اینگونه اعتراض کنند؟ شاید برخی بلافاصله در پاسخ به این پرسش بگویند اعتراضات در هر نظام سیاسی، طبیعی است و در هر حکومتی ناراضی وجود دارد و پاسخ‌هایی از همین قبیل. شاید این پاسخ برای نظام‌های غیر دینی و غیر مردسالار درست باشد اما برای نظام مقدس جمهوری اسلامی و برای مردمی که همه داشته‌هایشان را جهت سرفرازی و پیروزی انقلاب اسلامی و تثبیت و توسعه قدرت آن هزینه کرده‌اند حتی یک اتفاق اینچنینی زیاده است. از همین رو جادار همه ما مسوولان کشور بپذیریم که زیر پوست هر گلایه و نارضایتی و اعتراضی، شرایط ناهنجار و زمین‌گیر شدن مطالبات مردم است. ناهنجاری در همه حوزه‌ها و ساحت زندگی مردم اعم از اقتصادی تا سیاسی و اجتماعی در کنار نادیده گرفتن حقوق و مطالبه مردم در این حوزه‌ها پیامدی جز نارضایتی به بار نمی‌آورد. بر همین اساس چرایی وقوع اتفاقاتی نظیر آنچه در برخی شهرها رخ داده نیازی به تحلیل پیچیده و امنیتی و چندوجهی ندارد. کافی است مامسولان کمی در کوچه‌پس‌کوچه‌های شهرمان بگردیم و با حضور در بین مردم، در ده‌های شان را ببینیم و حرف‌های شان را بشنویم. شاید خیلی‌ها برای این ادعاهم دلیل بیاورند که آخرین رای مردم در انتخابات، بازتاب بیش و روش مورد تأیید آنان برای اداره کشور است. این حرف کاملاً صحیح است اما واقعا دولت‌ها قدرت اجرای همه وعده‌ها و حل و فصل همه مطالبات مردم را دارند؟ اهل سیاست می‌دانند که دولت‌ها به نسبت مسوولیت‌شان، قدرت اجران دارند. در کنار این آسیب، دولت‌ها به هر دلیلی، نواقصی دارند. این نواقص هم ضریب کارایی و راندمان عملکردی آنان را کم می‌کند و هم آنکه منجر به دلخوری رای دهندگان می‌شود. دولت آقای روحانی هم از این موضوع مستثنی نیست. هر چند اصلاح‌طلبان از ایشان حمایت کرده‌اند اما این حمایت همواره منتقدانه بوده است. تلاش اصلاح‌طلبان برای کمک به آقای روحانی جهت معرفی وزیر را در تر از ملی به جهت ادراک واقعی و تحلیل جامعه از مطالبات مردمی بود که متأسفانه مورد توجه رئیس‌جمهور محترم قرار نگرفت. البته این، همه مشکل نیست چرا که آنچه مامسولان ادامه در صفحه در فضای سیاسی کشور برای مردم به نمایش گذاشته‌ایم، فضای پرتنش و ۱۴ مجادله است. وقتی دعوا و تجادل کار هر روز مامسولان و مقامات و سیاستمداران و نخبگان فکری و عقیدتی یا یکدیگر باشد...



الیاس حضرتی

جشنواره سال  
ماکسیم  
پوشاک نسل امروز ... و فردا  
maxim  
۳۰٪ تخفیف ویژه  
فقط امروز

شرکت خدمات مسافرتی پرسپولیس  
۸۳۰۵  
نوع به صفحه ۱۵

با ما در کانال تلگرامی  
گروه رسانه ای اعتماد  
با خبر باشید  
@EtemadOnline

کالای شمارا ما معرفی می‌کنیم  
سازمان آگهی‌های  
روزنامه اعتماد  
تلفن: ۰۲۵-۶۶۱۲۴۰۲۵

ماندگار با اعتقاد به روز با اعتقاد آنلاین  
ETEMAD ONLINE  
www.EtemadOnline.ir